

Magazine

Proefdiervrij

Nummer 4, December 2018

15 jaar verbod
op proeven met
mensapen

.....

Hond in hartonderzoek?

Hond uit hartonderzoek!

.....

Samenwerking
Brandwonden-
stichting succesvol

PROEFDIERVRIJ

Over Proefdiervrij

Stichting Proefdiervrij werkt, samen met bijna 50.000 donateurs, aan een toekomst zonder proefdieren. Steeds meer mensen raken ervan doordrongen dat proefdieren daadwerkelijk kunnen worden vervangen door de ontwikkeling van proefdiervrij onderzoek.

Het ontwikkelen van proefdiervrij onderzoek vereist een nieuwe en creatieve benadering van oude vragen. Wetenschappers, ondernemers, de overheid en de maatschappij moeten openstaan voor innovatieve onderzoeksmethoden en zich hiervoor inzetten. Het is heel goed mogelijk om in de toekomst proefdieronderzoek overbodig te maken wanneer iedereen de handen ineenslaat om nieuwe, innovatieve technieken te ontwikkelen en toe te passen.

Wij vinden het tijd voor proefdiervrij onderzoek!

Op de voorkant

In Nederland worden jaarlijks tussen de 130 tot 170 honden ingezet voor hartonderzoek. Veelal zijn dit Beagles. In dit nummer besteden we aandacht aan honden uit hartonderzoek en daarom prijkt deze Beagle op de voorpagina.

Lees het Proefdiervrij Magazine digitaal

Wilt u ons magazine niet meer per post ontvangen, maar lezen op het beeldscherm? Mail naar receptie@proefdiervrij.nl met in de onderwerpregel 'magazine voortaan digitaal'. Geef in deze mail ook uw adresgegevens door voor een extra check. Voortaan ontvangt u dan de laatste informatie in onze nieuwsbrief met een link naar het nieuwste magazine.

Tip

Heeft u het blad gelezen? Gooi het niet bij het oud papier, maar leg het ergens neer waar meer mensen komen. Zoals bijvoorbeeld de wachtkamer bij de huis- of dierenarts of de leestafel in de bibliotheek. Zo brengt u bij meer mensen het belang van de ontwikkeling van proefdiervrij onderzoek onder de aandacht.

Colofon

Proefdiervrij Magazine verschijnt vier keer per jaar en wordt gratis toegezonden aan de donateurs van Proefdiervrij.

Redactieadres

Stichting Proefdiervrij
T.a.v. Redactie
Groot Hertoginnelaan 201
2517 ES Den Haag
070 306 24 68
info@proefdiervrij.nl
www.proefdiervrij.nl

KvK: 27183084
Rekeningnummer Triodos:
IBAN: NL 30 TRIO 0254 6497 18
BIC: TRIONL2U

Foto cover: Dreamstime
Vormgeving: BUREAUBAS
Drukwerk: Drukproef

Blinden en slechtzienden

Proefdiervrij Magazine wordt ook uitgegeven op Daisy CD. Bel voor informatie naar Eddy Soffers, Proefdiervrij, 070 306 24 68

DIT MAGAZINE IS GEDRUKT OP FSC PAPIER

Voorwoord

Voor u ligt alweer het laatste magazine van dit jaar waarin we aandacht besteden aan het vervangen van honden in hartonderzoek. We zetten maar liefst 3 onderzoekers in de spotlights; alle drie zetten ze zich in voor innovatief, proefdiervrij hartonderzoek. Lees verder en maak kennis met deze toppers!

Wij blikken in dit magazine ook terug op mijn eerste jaar als directeur. En we besteden aandacht aan het grote en toch ook wel verdrietige nieuws dat onze redacteur Paul de Leu na bijna 30 jaar bij Proefdiervrij de baan van zijn dromen gevonden heeft en daarom ons heeft verlaten. Gelukkig hebben we een heel enthousiaste opvolger gevonden in Bert Vink; op pagina 8 leest u meer over hem.

We vertellen u ook over kennismakingen met bijzondere donateurs van Proefdiervrij. Het is heel inspirerend om persoonlijk de motivatie van onze achterban te horen en het geeft ons veel energie en kennis.

En we hebben een hele pagina met alleen maar mooie dieren; huisdieren die op 4 oktober extra

verwend zijn omdat het diereyndag was. Krachtige dieren die een mooi leven hebben. Helaas is Dierendag niet voor ieder dier een feestje; er worden jaarlijks nog steeds zo'n half miljoen proefdieren ingezet voor onderzoek en onderwijs, in Nederland alleen! Als ik daaraan denk, voel ik een extra drive om ons werk voort te zetten. Door in gesprek te gaan met onze onderzoekers en donateurs merk ik dat we samen heel sterk staan in het bereiken van ons doel; het vervangen van alle proeven op dieren.

Ik wens u heel veel leesplezier en aarzel niet om de telefoon te pakken of een mail te sturen als u vragen of opmerkingen heeft.

Debby Weijers
Directeur Proefdiervrij

Inhoud

- 4 Hond in hartonderzoek? Hond uit Hartonderzoek!
- 8 Recensie De wijsheid van wolven
- 8 Afscheid Paul de Leu na 29 jaar Proefdiervrij
- 9 Samenwerking brandwondenstichting groot succes
- 9 Kerstactie
- 10 Terugblik 2018
- 11 Donateurs op bezoek bij Proefdiervrij
- 12 De week van Romy
- 13 Dierendag 2018 #nietvooriederdierendag
- 14 Lezersvraag over financiering onderzoek
- 14 Buitenland EUSAAT 2018
- 15 Historisch: 15 jaar verbod op proeven met mensapen
- 16 Webshop

Hond in hartonderzoek?

Hond uit hartonderzoek!

Wie denkt aan proefdieronderzoek denkt meestal aan muizen en ratten, maar in ons nieuwe project richten we ons op honden. Wij presenteren drie onderzoekers die alle drie werken aan proefdiervrije methoden om honden te vervangen in hartonderzoek. Onze directeur, Debby, legt uit waarom we focussen op honden in hartonderzoek, of liever gezegd: honden uit hartonderzoek.

Debby: 'In Nederland worden jaarlijks naar schatting 130 tot 170 honden gebruikt in hartonderzoek. Dat zijn met name Beagles die speciaal voor dit doel worden gefokt. Ik heb zelf een hond en moet er niet aan denken dat zij gebruikt zou worden voor onderzoek. Bovendien weten veel mensen niet dat honden worden gebruikt als proefdier en dat terwijl ik weet dat het anders kan.'

Succesvolle innovaties

'Ik ben ervan overtuigd dat de langetermijnoplossing ligt in het stimuleren van methoden die onderzoek met honden overbodig maken. Dat is onze lijn: samen met de wetenschap zoeken naar andere manieren van onderzoek. En daarin zijn we gelukkig heel succesvol. Ook juist op het terrein van hartonderzoek. We zijn

echt al heel ver. We hebben al eerder onderzoek van professor Robert Passier gesteund. Dat heeft fantastische resultaten opgeleverd. Het door hem ontwikkelde hartspiermodel kan veel beter dan proefdieren voorspellen wat de langetermijngevolgen zijn van kankermedicijnen bij een individuele patiënt. En het mooie is dat zijn model ook bruikbaar is voor andere soorten medicijnen.'

Meerdere modellen noodzakelijk

'Maar we zijn niet op zoek naar één model dat een hond vervangt. Zo werkt het helaas niet. Voor verschillende vragen ontwikkel je verschillende modellen. We strepen als het ware elke reden om nog met dieren te testen af, en uiteindelijk heb je dan geen proefdieren meer nodig. In het hartonderzoek zijn we daarin al heel ver. We staan aan de vooravond van hele belangrijke doorbraken. En daar willen we graag aan bijdragen. Daarom hebben we drie onderzoekers geselecteerd die ieder op hun eigen manier, maar ook in samenwerking, werken aan die doorbraak. Naast prof. Robert Passier zijn dat prof. dr. Christine Mummery en dr. Twan de Vries. We stellen ze op de volgende pagina's graag aan u voor. Dankzij het onderzoek van deze helden kunnen we ons doel bereiken; geen honden meer in hartonderzoek.'

Bijwerkingen testen op mini-hartjes

Professor Christine Mummery maakt van menselijke stamcellen kleine bolletjes van ongeveer 5.000 hartcellen. 'Minihartjes' zegt ze zelf en ze kan met dit model het volwassen menselijke hart verbluffend goed imiteren. Mummery werkt al meer dan 15 jaar met stamcellen en is op dit gebied een internationaal erkende autoriteit. Ze test met deze techniek medicijnen op veiligheid, ontwikkelt nieuwe medicijnen en ze zoekt naar nieuwe toepassingen van bestaande medicijnen. Haar innovaties maken veel proefdieronderzoek overbodig.

Het onderzoek van Mummery richt zich voornamelijk op de bijwerkingen van medicijnen. Bijwerkingen zijn de vierde doodsoorzaak in de westerse wereld. 'Dat is iets om goed over na te denken': zegt Christine Mummery als we haar spreken in haar werkkamer aan het Leids Universitair Medisch Centrum. 'Dierproeven hebben deze fatale bijwerkingen niet weten te voorspellen.' Deze bijwerkingen hebben veelal te maken met het hart. Mummery's hartmodel, dat gebaseerd is op menselijke stamcellen, kan deze problemen wel opsporen: 'Wij dienen stoffen toe aan onze bolletjes en kijken wat er gebeurt. Het kan zijn dat het stopt met kloppen, of juist heel snel gaat kloppen of onregelmatig. Het is een fantastische manier om de veiligheid van medicijnen te testen. En er komt geen proefdier aan te pas.'

Goede voorspellende waarde

'Wij voorspellen met onze bolletjes mogelijk bijna alle effecten die eerder ook al zijn gebleken in proefdiertests én langjarig patiëntenonderzoek. We hebben laatst in internationaal verband een vergelijkende test gedaan; bij 18 van de 20 geteste stoffen bleken we de effecten correct voorspeld te hebben, 1 effect hebben we gemist – we weten inmiddels waarom – en we hebben 1 effect voorspeld dat in andere situaties (nog) niet is gebleken. We kwamen echt heel goed uit.'

Innovaties op komst

Ondanks deze successen zit Mummery vol ideeën om het model nog verder te perfectioneren. Ze wil bijvoorbeeld zenuwcellen gaan toevoegen om het model op andere aspecten van hartziekten te kunnen bestuderen. 'Ons model lijkt nu nog teveel op een kinderhart, terwijl veel hartproblemen zich voordoen bij oudere harten. We kunnen die veroudering na gaan bootsen in ons model als we de juiste hartcellen erbij hebben. Daarmee wordt het nog betrouwbaarder.'

De vooravond van grote doorbraken

'Op termijn is ons model superieur en daar zijn we niet heel ver van verwijderd. In de VS is voor één bepaalde harteigenschap de dierproefvrije test al geaccepteerd. Dat is een enorme doorbraak. Met goed onderzoek gaan we er daar zeker meer van krijgen.'

Hartritmestoornissen in een petrischaaltje

Ook Twan de Vries werkt bij het Leids Universitair Medisch Centrum. Hij ontwikkelt samen met zijn onderzoeksteam een betrouwbaar humaan hartspiermodel. Zijn onderzoek richt zich met name op hartritmestoornissen. Een goed werkend hartspiermodel is niet één, twee, drie gereed. Wij spraken met Twan over zijn onderzoek en zijn uitdagingen.

Onbeperkte hoeveelheid cellen

Twan doet onderzoek met behulp van hartspiercellen vermeerderd uit menselijk hartspierweefsel. Momenteel vormt de geringe beschikbaarheid van functionele menselijke hartspiercellen een groot probleem. Met de gebruikte vermeerderingstechniek kan dit probleem worden opgelost. Twan: 'De aanvoer van menselijk hartspierweefsel is heel beperkt. Onze chirurgen voeren bijna dagelijks hartoperaties uit en soms wordt daarbij een stukje weefsel weggenomen. Veel levende cellen krijgen we daar niet uit. Bovendien verliezen die cellen heel snel hun specifieke eigenschappen en zijn dan waardeloos voor onderzoek. Het is echt heel veel gedoe voor misschien één proefje. Met onze techniek kunnen we relatief makkelijk en goedkoop miljarden hartspiercellen produceren.'

Mooi maar langzaam

De ruime beschikbaarheid van hartspiercellen opent de weg naar onderzoek dat eerder alleen op proefdieren kon worden uitgevoerd. Twan: 'Wij zijn met name geïnteresseerd in hartritmestoornissen. Die laten zich slechts in beperkte mate onderzoeken in een individuele cel. Het is een stoonis in de elektrische geleiding door hartweefsel. Hartweefsel bestaat uit meerdere cellen in een specifieke structuur. Wij zijn in staat om dat weefsel na te maken in een kweeschaaltje. Daarin kunnen we ritmestoornissen onderzoeken.'

Maar het model is nog niet perfect. 'De snelheid waarmee elektrische stroompjes door ons hartmodel lopen, is bijvoorbeeld nog te langzaam. We streven naar 20 centimeter per seconde. Toen we begonnen haalden we 2 centimeter per seconde en inmiddels zitten we op bijna 14 centimeter per seconde. We zijn er nog niet, maar het gaat steeds beter', zegt Twan met een schittering in zijn ogen.

Het onderzoek van De Vries richt zich nu op de perfectionering van het model en het voor anderen beschikbaar maken van deze techniek. De beschikbaarheid van voldoende hartspiercellen, ook in andere laboratoria, is namelijk een belangrijke voorwaarde voor verder proefdiervrij hartonderzoek.

Prof. Dr. Robert Passier bouwt hart-op-chip modellen

Robert Passier werkt bij de Universiteit Twente, waar hij met zijn team onderzoek doet naar hart- en vaatziekten. Ook Passier gebruikt humane stamcellen voor het maken van hartcellen om daar vervolgens geavanceerde 2D en 3D hartmodellen van te bouwen. Deze 'hart-op-chip' modellen zijn veelbelovend voor het bestuderen van hart- en vaatziekten én voor het ontwikkelen en testen van nieuwe medicijnen. Deze 'hart-op-chip' modellen zijn bovendien zeer geschikt om op grote schaal medicijnen of werkzame stoffen te testen.

Bouwstenen van het hart

'Betere en veiligere medicijnen en therapieën voor de behandeling van hart- en vaatziekten. Dat is wat we willen bereiken', zegt Passier. 'De afgelopen jaren hebben we ons gericht op het maken van de bouwstenen van het hart. Het hart bestaat namelijk niet uit één soort celtype, maar is een complex orgaan, bestaande uit verschillende cellen. Het is cruciaal om de juiste cellen te gebruiken voor het onderzoek. Zo willen we bijvoorbeeld voor het testen van medicijnen op boezemfibrilleren gebruik maken van hartspiercellen die vergelijkbaar zijn met die van de hartboezem en niet van de hartkamer. Deze gedragen zich duidelijk anders.'

Dichter bij de patiënt

Deze hartcellen kunnen gemaakt worden van humane stamcellen. Passier en zijn team gebruiken deze cellen om hartmodellen te bouwen. 'Het zijn eigenlijk net lego-blokjes', vertelt Passier. 'Daarmee kunnen we nu op een hele kleine schaal een soort mini-hartjes bouwen, met het doel om steeds dichterbij het humane hart, en dus de patiënt, te komen. Het is nu zelfs mogelijk om een pomp hartje, ter grootte van een speldenknop, te maken. In de toekomst kunnen we o.a. meten hoeveel vloeistof het hartje uitpomp, vergelijkbaar met de hartmetingen die verricht worden bij een hartpatiënt.'

Hart-op-een-chip

Met de technologie in Twente worden er in de groep van Passier zowel 2D als 3D hartmodellen ontwikkeld. Hierin kunnen verschillende (nano) sensoren geïntegreerd worden voor het verrichten van nauwkeurige metingen die belangrijk zijn voor het functioneren van het hart. Deze 'hart-op-chip' modellen kunnen gekoppeld worden met microkanaaltjes, waardoor vloeistoffen kunnen stromen, vergelijkbaar met de bloedvaten van het lichaam. 'Er moeten nog belangrijke stappen gezet worden, maar het is veelbelovend om te zien wat er al mogelijk is.'

Door verschillende modellen te bouwen, kunnen uiteindelijk alle onderzoeken worden uitgevoerd zonder gebruik te maken van proefdieren. Alleen door het doen van meerdere onderzoeken zullen we er in slagen om honden uit het hartonderzoek te krijgen. ✕

Foto's: Bas Kijzers

Bert Vink

Paul de Leu

Foto: Els Jonkers

Wisseling van de wacht

Dit jaar nam Paul de Leu afscheid van Proefdiervrij. Jammer voor ons, maar Paul kiest na 29 jaar trouwe dienst, voor zijn tweede passie: het onderwijs. Als communicatiemedewerker verzorgde hij bij ons het magazine, de nieuwsbrief en de teksten op de website. Paul was ook een meester in het verzinnen van ludieke acties. We zullen hier op de werkvloer niet alleen zijn ervaring, kennis en kunde gaan missen, maar ook zijn enthousiasme en gekkigheid.

Aan mij de schone taak om Paul te gaan vervangen. Mijn naam is Bert Vink en ik schreef eerder voor een magazine voor mensen aan de 'onderkant' van de samenleving en voor een website over milieu en duurzaamheid. Een stem geven aan de 'ongehoorden', is wel de rode draad in mijn werk, geloof ik.

De afgelopen maanden heb ik mij het onderwerp van proefdieren proberen eigen te maken en hoop daar snel met net zoveel autoriteit als Paul over te kunnen schrijven. Ik heb er in ieder geval enorm veel zin in.

Nieuwe vormgeving

Met de komst van een nieuwe redacteur ook een nieuwe vormgeving (geheel toevallig trouwens). De komende maanden gaan we nadenken over nieuwe rubrieken en andere invalshoeken om het vernieuwde magazine nog mooier en interessanter te maken. Heb je suggesties of wil je voorkomen dat je favoriete rubriek sneuvelt? Laat het ons weten op vink@proefdiervrij.nl. Dit mailadres mag je ook gebruiken om mij alle geluk te wensen. Ik zal het nodig hebben.

Bert Vink

Recensie

'De wijsheid van wolven'

Elli H. Radinger is de Jane Goodall van de wolven en observeert al meer dan 30 jaar wolven in het wild. Over haar observaties, vriendschappen en ontmoetingen met wolven schreef ze het fascinerende boek 'De wijsheid van wolven'.

Wie het boek leest, betreedt de magische wereld van wolven. Radinger neemt je aan de hand van 'menselijke' thema's mee in de wereld van deze bijzondere dieren. Ze schrijft bijvoorbeeld over vriendschap, ouderdom, de rol van vrouwen en de noodzaak van een eigen plek.

Ze weet als geen ander de structuur van een roedel te beschrijven met alle daarin geldende afspraken en ze heeft ook oog voor de onderlinge relaties en de karaktereigenschappen van een individuele wolf. Radinger schrijft zo beeldend dat je tijdens het lezen het idee krijgt deel uit te maken van de roedel. En zo leer je niet alleen van alles over de complexe wereld van wolven, maar ook veel over jezelf en over de manier waarop wij met elkaar omgaan en onze maatschappij georganiseerd hebben.

'De wijsheid van wolven' is een fascinerend boek dat aan het denken zet en ook een beetje melancholisch stemt. Het leven van wolven is puur, eerlijk, speels, intens en liefdevol. Woorden die wij voornamelijk kennen uit reclameslogans, maar in ons dagelijks leven soms zover te zoeken zijn. Maar bij wolven niet. En in 'de wijsheid van wolven' heeft Elli H. Radinger dat geweldig beschreven.

Bedankt!

Nederlandse Brandwonden Stichting overladen met complimenten

Het besluit van de Nederlandse Brandwonden Stichting om bewust in te zetten op proefdiervrij onderzoek heeft voor veel enthousiaste reacties gezorgd.

De Brandwondenstichting heeft meer dan 50 felicitaties ontvangen voor dit vooruitstrevende besluit. Veel mensen prijzen de durf van de stichting en zeggen bereid te zijn te gaan doneren of hun donatie te verhogen!

Feliciteren kan nog altijd, via: directie@brandwondenstichting.nl

Rob Baardse, directeur van de Nederlandse Brandwonden Stichting, heeft persoonlijk gereageerd op alle felicitaties. Hij schief bijvoorbeeld aan één van hen:

'Veel dank voor uw reactie. Deze stap is voor ons een voorrecht. Met Proefdiervrij kunnen we echt samenwerken en zoeken naar bruikbare alternatieven. De (door)ontwikkeling van meetmethoden levert al een eerste bijdrage. We hopen langere tijd met elkaar op te trekken om de transitie naar proefdiervrije innovatie in Nederland mede mogelijk te maken. Ik verwacht zeker dat we als Gezondheidsfondsen een bijdrage kunnen leveren!'

We willen iedereen bedanken die de moeite heeft genomen om de Brandwonden Stichting te feliciteren en we hopen dat meerdere gezondheidsfondsen hun voorbeeld zullen volgen.

Proefdiervrij de Kerst door

Gebruik de bestelbon op de achterpagina!

Gehaakte kerstklokjes

Ook dit jaar is het gehaakte kerstklokje weer leverbaar. Onze vrijwilligers zijn weer hard aan de gang geweest. Vorig jaar was het kerstklokje heel populair, dus wees er snel bij. Op=Op.

Kerstklokjes zijn er in de kleuren: wit, ecru en zilver (grijs), ongeveer 6 centimeter hoog en kosten € 5,95.

De opbrengst van de webshop komt volledig te goede aan het werk van Proefdiervrij. Alle producten worden namelijk door onze vrijwilligers aan ons geschonken.

Rendier Babyslofjes

Vergeet de kersttrui: de hit van dit jaar worden deze Rendier Babyslofjes die gehaakt worden door Betty-Lou Luyken. Met deze slofjes schuift ook de jongste telg van de familie in stijl aan bij het kerstdiner. Zijn ze niet superschattig?

Het rendierslofje is er in één maat en kost € 6,95 (zolang de voorraad strekt).

Een mooi jaar

Terugblik 2018..

Het is nogal cliché, maar wat is 2018 snel voorbijgegaan! En wat is er veel gebeurd: in de wetenschappelijke wereld en in de politiek. Ook in de media zijn dierproeven weer vaak onderwerp van gesprek geweest. Hieronder een korte terugblik over aandachtspunten en mooie hoogtepunten van het afgelopen jaar.

Wetenschappers weten ons te vinden

Het jaar begon met een hele mooie toekomstborrel bij Proefdiervrij in januari. Veel van onze wetenschappers hebben toen vol passie verteld over hun proefdiervrije onderzoek. Niet alleen aan collega-onderzoekers, maar ook aan donateurs en andere partners van Proefdiervrij. Wat een top begin van 2018 was dat!

In 2018 hebben we binnen de wetenschappelijke wereld veel nieuwe samenwerkingen opgezet. Wetenschappers uit alle hoeken weten ons inmiddels te vinden en willen graag over proefdiervrije innovaties communiceren. Neem nou Victoria de Leeuw; die heeft een fantastische bijdrage geleverd aan het Meet the Future festival door haar proefdiervrije onderzoek op een geweldige manier te presenteren. Communicatie is een heel belangrijke onderdeel van de weg naar een proefdiervrije wereld.

Politieke ambities

In 2015 heeft toenmalig staatssecretaris Van Dam de ambitie uitgesproken om Nederland in 2025 koploper proefdiervrije innovatie te maken. Een gevolg daarvan is het traject 'Transitie Proefdiervrije Innovatie' waarin veel verschillende belanghebbenden stappen zetten om deze ambitie waar te maken. Ook Proefdiervrij is nauw betrokken. We zijn blij met het feit dat proefdiervrije innovatie zo hoog op de politieke agenda staat. We blijven wel aandringen op concrete acties en toezeggingen, want daar ontbreekt het in onze ogen soms nog aan.

Mooie samenwerking

Het meest trots zijn we misschien wel op de samenwerking met de Nederlandse Brandwonden Stichting die wij in september gestart zijn. Dit gezondheidsfonds kiest bewust voor een aanpak zonder proefdieren. En wat hebben wij, én de Nederlandse Brandwonden Stichting veel positieve reacties gehad! Zo mooi om te zien dat onze boodschap breed gedragen wordt. En heeft u ons op de radio gehoord? In de week van dierendag mochten wij op radiozender Q-music een heel mooie spot laten horen aan alle luisteraars.

We zijn er nog niet, maar we hebben in 2018 met z'n allen weer hard geduwd tegen de muur van dierproeven; en als die valt, is de dierproef verleden tijd!

Donateurs komen op de koffie

Afgelopen maanden hebben wij twee keer donateurs op de koffie gehad. In de zomer kwam Adrie van Minnen bij ons langs en in september was het de beurt aan Nathalie van Leeuwen. Het waren heel inspirerende ontmoetingen met deze dierenliefhebbers en we hebben veel ideeën en ervaringen uitgewisseld.

Proefdiervrij is volledig afhankelijk van bijdragen van donateurs. Wij ontvangen geen subsidie van de overheid en ook geen bijdragen van het bedrijfsleven. Zo blijven

we volledig onafhankelijk en dat vinden wij heel belangrijk. Donateurs zijn letterlijk en figuurlijk ons kapitaal.

Daarom willen we af en toe ook iets terug doen. Iedereen die bijvoorbeeld meedoet aan een crowdfundingactie, heeft recht op een bepaalde blijk van waardering. Die varieert van een certificaat tot de mogelijkheid om een keertje bij ons op de koffie te komen.

Heb je, net als Adrie en Nathalie, ook zin om een kijkje te nemen achter de schermen te nemen? Dat kan! Op onze website staat de crowdfundingactie **Astma-op-een-chip** nog steeds open.

Een schenkingsovereenkomst heeft voordeel aan twee kanten

Vraag de folder aan!

Cindy Boudens: 'Al jarenlang doneer ik maandelijks een vast bedrag aan Proefdiervrij om zo mijn steentje bij te dragen aan het vinden van alternatieven voor dierproeven, zodat het testen op dieren tot het verleden gaat behoren. Sinds 2 jaar doe ik dit middels een schenkingsovereenkomst. Op deze manier heeft Proefdiervrij de zekerheid van 5 jaar structurele steun en levert het mij belastingvoordeel op. Wat mij betreft een win-win situatie. Het aanvragen van een overeenkomst en de belastingteruggave is supereenvoudig.'

Folder Periodiek schenken

Wilt u net als Cindy een schenkingsovereenkomst afsluiten?

U hoeft er niet meer voor naar de notaris. Afsluiten kan rechtstreeks bij ons. Download het formulier via onze website www.proefdiervrij.nl/schenken of vraag het aan via e-mail; receptie@proefdiervrij.nl of per telefoon; 070 306 2468

Een periodieke schenking legt u voor minimaal 5 jaar vast. Naast deze wettelijke bepaling hanteren wij de volgende voorwaarden:

- Het minimumbedrag is € 75,- per jaar. Bij voorkeur incasseren wij dit jaarbedrag in één keer. U kunt aangeven in welke maand dit wordt afgeschreven.
- Bij een bedrag van € 100,- of meer per jaar is betaling in meerdere termijnen mogelijk. U kunt uw voorkeur voor maand(en) en termijn(en) aangeven.
- Hebt u andere wensen, neem dan even contact met ons op.

De week van Romy

Sinds april dit jaar werk ik hier als social media medewerker. Alweer een half jaar dus, wat vliegt de tijd! Ik plaats alle teksten en foto's vanuit Proefdiervrij op Facebook, Twitter, LinkedIn en Instagram. Ook ga ik hier dagelijks het gesprek aan met dieren- en/of wetenschapsfanaten.

Maandag

Zoals elke ochtend (of dit nou maandag, dinsdag of vrijdag is) start ik de dag met een kopje koffie en een 'goedemorgen!' naar mijn collega's. Terwijl ik van mijn warme kop koffie geniet, check ik alle berichten op social media van de vrijdagavond en het weekend daarvoor. Ook bekijk ik welke nieuwtjes er online rondgaan over proefdieren, proefdieren in onderzoek en natuurlijk proefdiervrij onderzoek. Om 10.00 uur bespreek ik dit met mijn collega's en bepalen we de planning voor de komende week.

Dinsdag

Communication is key! En niet alleen op social media, maar ook intern. Daarom heb ik vandaag met mijn communicatie-collega's een overleg over welke video's we

willen gaan maken bij ons nieuwe project 'Honden in hartonderzoek'. We pakken dit project iets anders aan dan normaal, dus hier horen ook vernieuwende, frisse video's bij. Benieuwd? Wanneer je dit magazine voor je hebt, staan de video's inmiddels op onze website!

Woensdag

Vandaag werk ik een halve dag. Om 12.15 uur is mijn zontje (7) Kian vrij van school en ik vind het heerlijk om daarna de middag gezellig samen te spenderen. Het is vandaag zonnig en droog. En aangezien we toch al in Scheveningen zijn, wordt het een middagje strand, boulevard en... trampolinespringen vandaag.

Donderdag

Het is bijna Dierendag. Deze dag kan je als social media

medewerker bij een dierenwelzijnsorganisatie natuurlijk niet voorbij laten gaan. Daarom neem ik vandaag met collega, Saskia, een filmpje op. In dit filmpje roepen we mensen op foto's en video's op social media te delen met de #nietvooriederDierendag. Want het is misschien wel voor onze huisdieren een feestje, maar niet voor alle dieren. Proefdieren zijn ook op dierendag proefdier. En daar willen met deze actie aandacht voor vragen.

Vrijdag

Op Volkskrant.nl is een interessant interview geplaatst met Hans Clevers. Het interview gaat over het gebruiken van organoïds (mini-longetjes). Samen met het Longfonds is er een internationaal samenwerkingsverband opgezet om hiermee te werken. Kijk.. dat zijn mooie stappen richting een proefdiervrije wereld. Gelijk even delen op Twitter. Om 17.00 vandaag sluit ik mijn werkweek af met een drankje en taart. Ik ben namelijk jarig vandaag. En dat hebben m'n collega's niet zomaar voorbij laten gaan. Ik ben onwijs verwend met cadeaus en een heel lief kaartje. Zo: klaar voor het weekend!

#nietvooriederDierendag

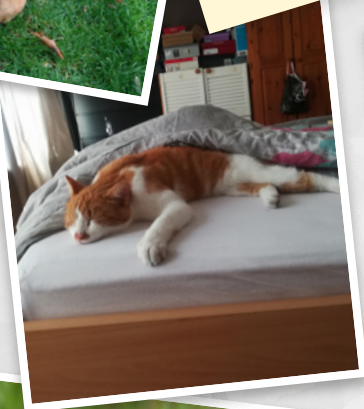
Zoek het verschil

Voor dierendag hebben we op Facebook opgeroepen om jullie dierenliefde met ons te delen. En dat hebben jullie gedaan! We hebben vele leuke en hartverwarmende foto's mogen ontvangen. Hieronder vind je een kleine selectie. De huisdieren in Nederland hebben het goed. Dat is wel duidelijk.

Dierendag is niet voor ieder dier een feestje

Maar helaas geldt dat niet voor ieder dier. In Nederland zitten duizenden dieren opgesloten in een laboratorium. Jaarlijks worden er in Nederland ongeveer 500.000 dierproeven gedaan. En daar hebben die dieren echt niet om gevraagd. De verschillen tussen huisdieren en proefdieren zijn wel erg groot.

Welk van onderstaande dieren is géén huisdier maar een dier uit het laboratorium? Zie jij het verschil? *Antwoord op pag. 14*

Lezersvraag

Vraag

Waarom is het noodzakelijk dat er voor het uitvoeren van onderzoek steeds geld nodig is van anderen?

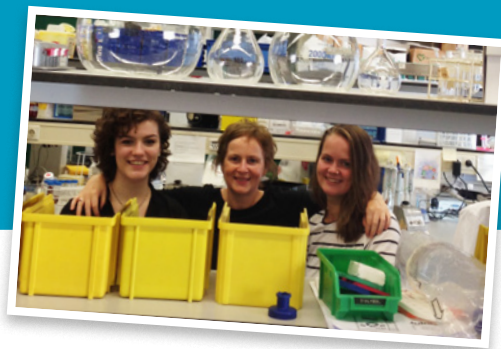
Antwoord

Marjolein van Driel, onderzoeker bij het Erasmus Medisch Centrum in Rotterdam

Dit komt door de indeling van geldstromen voor wetenschappelijk onderzoek in Nederland. Hierin is het aandeel van tijdelijke projectgerichte financiering heel erg groot. Projectgerichte financiering wil zeggen: geld voor de duur van een onderzoeksproject (meestal tussen de twee en vier jaar). Onderzoekers kunnen, om hiervoor in aanmerking te komen, projectvoorstellen indienen: een uitgebreid overzicht van de plannen voor het onderzoek met liefst ook al wat voorwerk hiervan. Het indienen van projecten kan bij verschillende organisaties en fondsen, maar de kans op toekenning is vaak klein, omdat er veel aanvragers zijn en maar een beperkte hoeveelheid geld.

Als een projectaanvraag dan toegekend wordt, dan wordt hiervan het salaris van de onderzoeker betaald, alle materialen die nodig zijn in het laboratorium om het onderzoek uit te voeren en eventueel reisgeld om congressen te bezoeken. Als de periode voorbij is stopt de financiering. Voor de onderzoeker betekent dit dat hij/zij eigenlijk al voor het einde van het project moet proberen om weer geld aan te vragen voor een vervolgproject, zodat het onderzoek verder kan gaan en de onderzoeker nog een baan heeft.

Meer weten? Marjolein schreef een uitgebreid blog over deze kwestie op onze website.

Marjolein (midden) samen met collega's Iris en Joëlle.

Foto: Bas Kijzers

Abdoel el Ghalbzouri met één van z'n medewerkers.

Goed nieuws uit het buitenland

EUSAAT in teken van vervanging dierproeven

Van 23 tot 26 september vond in Oostenrijk het Europese congres voor Alternatieven voor Dierproeven (EUSAAT) plaats. Op dit congres kwamen onderzoekers uit heel Europa samen om hun onderzoek naar alternatieven voor dierproeven te presenteren en te bediscussiëren.

Vanuit Nederland waren er verschillende onderzoekers aanwezig die hun verhaal deden. Zo spraken onder andere Henriette Bout (NCAD), Herman Koeter (NCAD), Abdoel el Ghalbzouri (LUMC) en Remco Westerink (U-AIM) over de transitie naar proefdiervrij onderzoek en de innovaties die dat mogelijk maken. Mooi om te zien dat er op grote schaal gesproken wordt over proefdiervrije innovatie met daarbij zoveel Nederlandse inbreng.

Dat belooft veel goeds voor het wereldwijde congres voor alternatieven dat in 2020 in Maastricht zal worden georganiseerd en waarvan Proefdiervrij één van de medeorganisatoren is.

Antwoord van pagina 13

Deze cavia is geen huisdier, maar een dier uit het laboratorium. Cavia's worden vaak ingezet als proefdier voor astma-onderzoek. Dat kan ook anders! Astma-op-een-chip is een onderzoeksmethode waar geen proefdier aan te pas komt.

Historisch: 15 jaar verbod op proeven met mensapen

Dit jaar vieren we het derde lustrum op het verbod van proeven met mensapen. Aan dit verbod zijn vele jaren met acties van stichting Proefdiervrij voorafgegaan. Een overzicht!

Fakkeloptocht

1997

De acties van Proefdiervrij richten zich op de situatie in Nederlandse Laboratoria en met name het BPRC in Rijswijk. Proefdiervrij voert een halfjaar lang een landelijke campagne onder de leus 'Steun de strijd voor vrije Apen'. De actie eindigt met een fakkeloptocht die begint bij het ministerie van OC&W en eindigt bij het BPRC waar op dat moment 1.600 apen, waaronder 110 chimpansees, vast zitten. Het BPRC krijgt 10.000 handtekeningen aangeboden.

'Amnestie voor apen'

1994

Proefdiervrij voert actie tegen het gebruik van in wild gevangen dieren, waaronder apen. Op 2 december 1994 vlogen Gino en Gina de mascottes van de actie 'Amnestie voor Apen' naar Brussel om daar aan twee Europarlementariërs 130.000 handtekeningen aan te bieden. Op de foto zie je Margreet Bakker, Rob v.d. Wijngaard en Els Roberti.

Wereldproefdierendag

1995

De actie 'Amnestie voor apen' gaat door. Op wereldproefdierendag 1995 voert Proefdiervrij actie bij verschillende bedrijven en instellingen die een vergunning hebben om dierproeven te doen. Zij overhandigen speeltjes en fruit voor de dieren. Mede door deze acties is het sinds 1997 verboden om dieren uit het wild, waaronder (mens)apen, te gebruiken als proefdieren.

Actie BPRC

2001

Minister Hermans van OC&W krijgt het advies om de proeven met chimpansees af te bouwen. Dat gaat proefdiervrij niet ver genoeg en eist: een verbod op proeven met mensapen, sluiting van het BPRC en een afbouw van de overige apenproeven. De actie is een groot succes mede door het tumult dat ontstaat door de actie van tv-journalist Willibrord Frequin die een week eerder wist binnen te dringen in het BPRC en hiervan beelden uitzendt.

Eindelijk een verbod op proeven met mensapen

2003

De ministerraad verbiedt proeven met mensapen. BPRC blijft open. De 110 chimpansees van het BPRC worden overgeplaatst naar dierentuinen en naar een opvanglocatie van stichting AAP in Spanje. Een deel blijft achter in een 'rusthuis' in het BPRC. Proefdiervrij is blij met het verbod, maar het besluit gaat niet ver genoeg. Proefdiervrij stelt een stappenplan op om alle proeven met apen in Nederland te verbieden.

Huidige situatie

Inmiddels wil ook de voltallige Tweede Kamer af van proeven met alle apen. In 2017 nam zij een motie aan met waarin wordt aangedrongen op het terugbrengen van proeven met apen tot nul met 'uitzondering van strikt noodzakelijk onderzoek voor de bestrijding van levensbedreigende ziekten en uitbraken van infectieziekten die de volksgezondheid bedreigen'. De minister heeft het BPRC opdracht gegeven een plan op te stellen om het aantal proeven met apen met 40% te reduceren.

Bestellen kan ook online!

Ga naar www.proefdiervrij.nl/webshop

Bestel een origineel cadeau en steun Proefdiervrij

Op deze pagina vindt u een selectie van de artikelen van Proefdiervrij.

A

B

C

D

E

F

G

Op www.proefdiervrij.nl vind je meer artikelen van vrijwilligers. Met hun hobby helpen ze Proefdiervrij. Stuur deze bon op naar: Proefdiervrij, Groot Hertoginnelaan 201, 2517 ES, Den Haag

Bedrag

A. Jouw dierschilderij € 24,95

Een olieverfschilderij (10x10cm) van uw huisdier aan je muur? Dat kan! Jeanne van Lier-Haring schildert portretten van huisdieren. Stuur een scherpe foto van uw huisdier naar vandenende@proefdiervrij.nl, dan maakt zij daar een mooi olieverfportret van. Houd bij bestelling wel rekening met een wachttijd, want Jeanne besteedt graag veel zorg aan haar werk.

B. Rendierslofjes € 6,95

Betty-Lou Luyken haakt de allerschattigste slofjes voor de aller-allerkleinsten! Speciaal voor Kerst: Rendierslofjes.

C. Sleutelhanger € 3,95

Hanneke Rosenbrand figuurzaagt deze houten sleutelhangers voor Proefdiervrij. Misschien vindt u deze sleutelhangers wel veel te mooi voor dagelijks gebruik. Dan zijn ze ideaal voor de sleutelbos van de burens waar u tijdens de vakantie de huisdieren te eten geeft. Maar natuurlijk ook leuk om als decoratie in de auto te hangen!

D. Gehaakte kerstklokjes € 5,95

Onze vrijwilligers zijn weer hard aan de gang geweest. Kerstklokjes zijn er in de kleuren: wit, ecru en zilver (grijs), ongeveer 6 centimeter hoog.

E. Ringen € 14,95

Annelies Kramer Freher maakt de prachtigste ringen mét dierthema! Kies voor a: muis, b: bij, c: vis, d: paddestoel.

F. Geurzakjes € 7,95

Yvonne Verboekend maakt geurzakjes voor een heerlijk geurende linnenkast in de kleuren wit en beige!

G. Potloodolifant € 3,95

Annette Ophorst staat met familie en vrienden klaar om nieuwe olifantjes te haken.

Ondergetekende machtigt hierbij Proefdiervrij om éénmalig onderstaand bedrag te incasseren:

Bedrag

Rekeningnummer

Naam

Straat + huisnummer

Postcode

Woonplaats

Handtekening

